

Täysistunto

Torstai 17.2.2022 klo 16.00—20.05

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 9/2022 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan, jolle liikenne- ja viestintävaliokunnan ja sivistysvaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskustelua varten varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Nyt pyydän, että muut keskustelut kuin tähän asiaan liittyvät keskustelut siirtyvät tämän salin ulkopuolelle ja sali hiljenee kuuntelemaan ministeri Lintilää. — Olkaa hyvä.

Keskustelu

17.02 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Viime syksynä näytti koronapandemian osalta siltä, että valoa olisi ollut jo tunnelin päässä. Loppuvuodesta saimme uuden virusvariantin, kuten kaikki tiedetään, joka lähti leviämään ennen joulua. Valtioneuvosto reagoi tilanteeseen ja teki päätöksiä rajoitustoimenpiteistä. Lisäksi alueellisia rajoituspäätöksiä tehtiin.

Valtioneuvosto ja työ- ja elinkeinoministeriö ovat hyvin tietoisia siitä, että rajoitukset koskivat monen toimialan yrityksiä. Sulkemiskorvauksen ja kustannustuen kuudennen vaiheen valmistelu onkin tehty näihin haasteisiin vastaamiseksi.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain 5 a §:ää ja 5 e §:ää. Sulkemiskorvauksella kompensoidaan koronapandemian hallintaan liittyvien sulkemiskorvausten ja yleisötilaisuuksien kieltämisen aiheuttamia vahinkoja yritystoiminnalle. Kustannustuella kompensoidaan lievempien rajoitusten kielteisiä vaikutuksia rajoituksista kärsiville toimialoille ja yrityksille.

Yksittäisistä sulkemis-, kiello- ja rajoitusmääräyksien kompensatioista ei säädettäisi tapauskohtaisesti rajoitusmääräysten suuren määrän ja vaihtelevan sisällön vuoksi, vaan kyseessä olisi yleistasoinen, lakiin tai viranomaispäätökseen liittyvä toimi, jonka hakija osoittaisi. Valtiokonttori toimisi asiassa valtion tukiviranomaisena.

Lain 5 a § eli pienten yritysten sulkemiskorvaus koskisi alle 50 työntekijän yrityksiä. Tätä suurempia yrityksiä koskevan tuen lainmuutos edellyttää EU-komission hyväksynnän, ja tätä koskevan 5 c §:n valmistelua jatketaan tämän hallituksen esityksen jatkoksi. Isoja yrityksiä koskeva muutosehdotus tuodaan eduskuntaan, kun komission kanta on saatu.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 11/2022 vp

Sulkemiskorvauksessa tukikelpoisia olisivat yritykset, joiden tilat on kokonaan tai merkittävältä osin suljettu tai joiden järjestämä yleisötilaisuus on kielletty pandemian hallintaan liittyvän lain säädöksen tai viranomais määräyksen johdosta. Samoin kieltoon rinnastettaisiin rajoitus, jonka johdosta tilaisuuden järjestäminen muuttuisi ilmeisen mahdottomaksi. Viranomaisen antama lievempi rajoitus tai suositus ei olisi tässä lainkohdassa tarkoitettu sulkemistoimi. Korvauksen piiriin eivät myöskään kuuluisi tilaisuudet, joitten osalta koronapassin käyttö olisi sallittu.

Tukikausi ja tuen määrittelyssä käytettävä vertailukausi määriteltäisiin uudelleen siten, että ne ovat osin päällekkäiset. Tällä varmistetaan todellisten, aiheutuneiden kustannusten korvaaminen. Korvauksiin oikeuttavat varsinaiset sulkemispäivät tukikaudelta.

Muista rajoituksista kärsineitten toimialojen ja yritysten korvauksia koskevaa 5 e §:ää muutetaan vastaamaan uusien ja jatkettujen rajoitusten aiheuttamaa kompensatiotarvetta. Pykälän aikamäärät muutettaisiin uutta tilannetta vastaaviksi. Tukikausi olisi 1.12.21—28.2.22, vertailukauden ollessa vastaava ajankohta kahden vuoden takaa ajalta ennen pandemiaa. Muutoin laki pääosin vastaisi voimassaolevan lain eli kustannustuen viidennen kierroksen sisältöä. Uusille yrityksille mahdollistetaan tuen hakeminen käyttämällä myöhempää, pandemian ajan vertailukautta. Omavastuuta ja liikevaihdon alenemaa koskeva prosentti laskettaisiin 30 prosentista 25 prosenttiin. Tukien suuruudet vastaisivat määrältään ja menettelyltään pitkälle nykyisiä säännöksiä. Korvausten yhteenlaskettu yrityskohmainen maksimi olisi 2,3 miljoonaa euroa.

Lain tavoitteena on koronapandemian hallintaan liittyvistä kielto- ja rajoitustoimista kärsineitten yritysten toiminnan jatkuvuuden tukeminen covid-19-pandemian aiheuttamassa vaikeassa tilanteessa sekä konkurssiin ajautuvien yritysten määrän vähentäminen järjestämällä yrityksille lisää aikaa toiminnan ja kustannusten sopeuttamiseen. Lain mukaisien tukien hakukaudet alkaisivat maaliskuusta 2022 lukien.

Arvio budjetoitutarpeesta on seuraava: Pienten yritysten sulkemiskorvaus 130 miljoonaa euroa kuukaudessa, kustannustuki 101 miljoonaa euroa. Suurten yritysten sulkemiskorvauksen osalta arvio on 10 miljoonaa euroa kuukaudessa. Koska sulkemiset eivät ole kaikilla toteutuneet täysimääräisinä eivätkä myöskään koske koko tukikautta ja kun tukitarpeissa voi olla päällekkäisyyttä eri tukimuotojen suhteen, toteutuma saattaa jäädä tässä arvioitua pienemmäksi. Kokonaiskustannusarvio tarvittavasta määrärahasta on 200 miljoonaa euroa.

Arvoisa puhemies! Eräät OKM:n hallinnonalan toimijat ja muun muassa kulttuurilaitokset eivät ole EU-yritystukilainsäädännössä tarkoitettua taloudellista toimintaa ja ovat näiden tukien ulkopuolella siltä osin.

Kaikkiin koronatukiin vaikuttaa EU:n valtiontukipolkeusten kesto, joka on 30.6.2022 asti. Mahdolliset jatkotoimet, kuten tapahtumatakuun valmistelut, ovat riippuvaisia tämän takarajan mahdollisesta jatkamisesta. Selvityksessä on, miten tapahtumatakuu voitaisiin toteuttaa EU:n valtiontukisäännösten puitteissa siten, että se olisi käytettävissä myös kesä—heinäkuun vaihteen jälkeen. Tapahtumatakuu vaikuttaa alustavien tietojen mukaan varsin onnistuneelta tukimuodolta, sillä tapahtumatakuun avulla järjestettiin vuonna 2021 lähes tuhat tapahtumaa, mutta tuen kustannukset jäivät vain 14 miljoonaan euroon.

Arvoisa puhemies! Nyt olemme päässeet purkamaan rajoituksia. Toivon, ettemme tulisi kohtaamaan sellaista tilannetta, että tämä esittelyssä oleva sulkukorvaus- ja kustannustukipaketti saisi jatkoa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 11/2022 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia esittelystä. — Edustaja Kiviranta, olkaa hyvä.

17.09 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Sulkemiskorvausta ja kustannustukea ollaan jälleen kerran myöntämässä koronarajoituksista kärsiville yrityksille, jotka toimivat erityisesti matkailu-, ravintola- ja tapahtuma-aloilla. Myös muiden toimialojen yritykset ovat oikeutettuja kustannustukeen, jos niiden toimintaan tai merkittävään osaan asiakaskunnasta on kohdistunut rajoituksia. Sulkemiskorvaukseen ovat oikeutettuja alle 50 hengen yritykset, mutta kustannustuessa ei ole yrityskohtaista kokorajaa. Lisäksi suurempien yritysten osalta on käynnissä erillinen sulkemiskorvausta koskeva valmistelu, joka, kuten ministeri Lintilä äsken mainitsi, vaatii EU-notifioinnin.

Arvoisa puhemies! Koska yritysten toimintaa on rajoitettu viranomaispäätöksillä, on ehdottomasti oikein, että rajoitusten vuoksi aiheutuneita menetyksiä korvataan yrityksille. Sulkemiskorvausta ja kustannustukea on kehitetty koko ajan, jotta ne kohdistuisivat mahdollisimman oikein. Parasta toki olisi, että rajoituksista päästäisiin kokonaan eroon mahdollisimman pian.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Honkasalo, olkaa hyvä.

17.10 Veronika Honkasalo vas: Arvoisa puhemies! Tarkastelen tätä käsiteltävää asiaa ennen kaikkea kulttuuri- ja tapahtuma-alan näkökulmasta. Aivan niin kuin edustaja Kiviranta sanoi, kaikkein parasta on tietenkin se, että pystytään pitämään tapahtumat niin pitkään auki kuin mahdollista. Mitkään taloudelliset tuet eivät korvaa sitä valtavaa menetystä, jota tulee siitä, kun toiminta joudutaan sulkemaan.

Läpi pandemian on ollut erittäin tärkeää harkinta siitä, että kaikki rajoitustoimet ovat tarkkarajaisia, oikeasuhtaisia ja välttämättömiä. Voi syystä kysyä, onko kulttuuri- ja tapahtuma-alan kohdalla todella ollut näin. Tuntuu, että tämä on se ala, joka kerta toisensa jälkeen on joutunut kärsimään todella kategorisista suluista ja vieläpä niin, että ulospääsyä ei ole ollut nähtävissä. Eli siellä kentällä on ollut todella vaikea ennakoida, miten omaa toimintaa on voinut esimerkiksi nyt tämän tuoreimman omikron-aallon aikana suunnitella kevääksi, kesäksi, tulevaksi syksyksi.

Jatkossa meidän pitää olla huolellisempia siinä, että jokaisessa rajoitustoimessa, joka tehdään, punnitaan tarkkaan sitä, että ne ovat aivan välttämättömiä, ne ovat tarkkarajaisia ja ne ovat oikeasuhtaisia. Niitä rajoitustoimia ei voida yhdelle kentälle tehdä sen takia, että halutaan tehdä ne ikään kuin varotoimenpiteenä. Tätä ei voi liikaa korostaa.

On todella hyvä, että näitä kustannustukia on nyt kehitetty monin tavoin. Ja tärkeää olisi huomioida se, että kulttuuri- ja tapahtuma-alan kentällä on paljon semmoisia toimijoita, jotka ovat joutuneet kohtaamaan nämä rajoitukset sillä tavalla, että käytännössä niistä on seurannut se, että toiminta on pitänyt sulkea aivan kokonaan. Nyt olisi erittäin tärkeää, että näissä kustannustuissa huomioitaisiin myös tämä seikka.

Sitten toinen tärkeä asia, jonka haluan nostaa esille, on se, että pitäisi myös pystyä korvaamaan ne taloudelliset menetykset siinä tilanteessa, että esimerkiksi musiikin kentällä on jouduttu siirtämään konsertteja. Eli siitäkin on tullut näille järjestäjille valtavia taloudellisia menetyksiä siitäkin huolimatta, että mahdollisesti se konsertti voidaan joskus myö-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 11/2022 vp

hemmin järjestää. Pidän erittäin tärkeänä, että myös nämä siirrot huomioidaan tässä kustannustessa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ledamot Ollikainen, var vänlig.

17.13 Mikko Ollikainen r: Ärade talman, arvoisa puhemies! Ensinnäkin suuri kiitos ministeri Lintilälle tästä esittelystä ja myös lakiesityksestä. Tiedämme, että matkailu-, ravintola- ja tapahtuma-alat ovat ne alat, jotka ovat kärsineet todella paljon korona-ajasta. Me tiedämme myös, että nämä alat työllistävät satojatuhansia henkilöitä, ja moni on jo vaihtanut alaa, ja on todella tärkeää, että pyörät pyörivät näillä aloilla. Tulen keskittymään, ihan kuten edellä edustaja Honkasalo, kulttuuri- ja liikunta- ja tapahtuma-aloille, joilla muun muassa nämä freelancerit ovat olleet kaikista pahimmassa tilanteessa.

Vi behandlar alltså kostnadsstödet till turism-, restaurang- och evenemangsbranscherna. Det här stödet är egentligen från julen fram till februari, och alla dessa — något som vi har pratat om flera gånger — är ju branscher som har lidit väldigt, väldigt mycket på grund av restriktionerna. I den här tilläggsbudgeten är det 28 miljoner euro för aktörer och samfund inom kultursektorn, sedan har vi också 34 miljoner för enskilda näringsidkare och frilansare och för idrottssektorn ungefär 5,5 miljoner. Det är inte första gången som vi diskuterar de här branscherna och beviljar pengar, men samtidigt har sätten på vilka de här pengarna beviljas utvecklats på vägen, och det här är en väldigt bra sak då man ser det ur ett jämlikhetsperspektiv.

Det här stängningsstödet gäller tillställningar där publik inte kan vara på plats, men till exempel inom idrottsrörelsen vet vi att många idrottslag som är bolag har spelat för tomma läktare, och det här har gjort att man då också har tappat en del ekonomiskt. I det här fallet ger man en del pengar också till föreningarnas juniorverksamhet, och de här pengarna är ju någonting som inte kommer till gagn för juniorerna. Vi vet ju samtidigt att tiotusentals barn har slutat med idrottsverksamheten, och tröskeln kan inte vara alldeles för hög, då det gäller det ekonomiska, att komma tillbaka.

Sivistysvaliokunnassa käsittelimme asiaa tänään, ja lausunnossamme nostimme esille, että tapahtuma-alan elpymistä tuetaan jatkossakin eri tavoilla ja tämän pitää olla pitkäjänteistä työtä ja kannattavan liiketoiminnan kannalta jatkuvaa.

Haluan myös nostaa esille meidän rooliamme tässä. Me tiedetään, että joskin tuet tulevat, niin meidän pitää myös katsoa, että itse yleisö löytää paikkansa sitten lehtereillä — ja tässä meillä kaikilla on tärkeä rooli — ja kuluttaa kulttuuria, liikuntaa ja niin edelleen, koska tätähän ihmiset haluavat. He, jotka ovat näillä aloilla, haluavat näyttää osaamistaan, ja tätä kautta autetaan elpymistä myös näillä aloilla. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mäkelä, olkaa hyvä.

17.16 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Tämä tukipaketti on tietenkin tarpeellinen ja perusteltu tässä tilanteessa. Tässä on kuitenkin muutamia yksityiskohtia, jotka erityisesti matkailualalla ovat herättäneet huolta, liittyen näihin määritelmiin kuukausista, joiden ajalta tätä maksetaan, ja siihen, mihin kuukausiin sitä maksetusta verrataan. Eli on huomioitava se, että tämä maksettaisiin joului—helmikuulta, jolloin loka- ja marraskuu jäisivät

Pöytäkirjan asiakohta PTK 11/2022 vp

ikään kuin väliin, vaikka ei silloin loka- ja marraskuussakaan matkailualalla erityistä riemun marssia vietetty.

Ja toisenakin, ne verrokkikuukaudet kuitenkin sijoittuisivat periaatteessa pandemia-ajalle, eli tässä ei verrattaisi sitä myyntiä aikaan ennen pandemiaa vaan johonkin aikaan pandemian kuluessa, jolloin se myynti lähtökohtaisesti ei kovin suurta ole oikeastaan missään vaiheessa ollut. Tällaisia heikennyksiä tähän ei tarvittaisi, koska alalla monet yrittäjät toimivat viimeisillä pennosillaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Totean, että meillä on noin 15 minuuttia aikaa tässä ensivaiheessa käsitellä tätä asiaa. — Nyt edustaja Kivisaari, olkaa hyvä.

17.17 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa puhemies! Koska yritysten toimintaa on rajoitettu viranomaisen toimesta, on totta kai oikein, että rajoitusten vuoksi aiheutuneita menetyksiä korvataan yrityksille. Esimerkkinä liikunnan ja urheilun toimialan yrityksille rajoitukset ovat aiheuttaneet taloudellisia menetyksiä. Koronapandemian aikana liikunnan ja urheilun elinkeinotoimintaa on rajoitettu toistuvasti täyskielloilla ja osallistujamäärärajoituksilla. Meille kaikille ovat tulleet tutuiksi tyhjät tai puolityhjät katsomot sekä kokonaan peruutetut ottelut ja turnaukset.

Urheilun osalta pelitapahtumat ilman yleisöä ovat aiheuttaneet merkittävää tappiota. Urheiluseuroilla on kuitenkin velvollisuus osallistua sarjatoimintaan sekä sitoumuksia eri yhteistyökumppaneiden kanssa, eikä otteluita ole voinut jättää pelaamatta. Otteluiden peruminen tai siirtäminen myöhäisempään ajankohtaan ei myöskään ole ilmaista. Valmistelut aiheuttavat työtä ja kustannuksia, paikat pitää maksaa, eikä takuita ottelun järjestämismahdollisuuksista ole aina ollut.

Arvoisa puhemies! Sulkemiskorvausta ja kustannustukea on kehitetty koko ajan, jotta ne kohdistuisivat mahdollisimman hyvin niille, jotka niitä tarvitsevat. Rajoituksista kärsineitä on tietenkin tuettava, eikä tuen ulkopuolelle jääviä väliinputoajaryhmiä saa syntyä.

Näkinsin ehkä myös perusteltuna, että sulkemiskorvausta mahdollisesti uudelleenharkitaisiin tai muokattaisiin niin, että sulkemiskorvaukset kohdistuisivat myös tapahtumiin, jotka rajoitusten vuoksi on perumisen sijasta jouduttu siis järjestämään ilman yleisöä, ja tapahtumiin, jotka on jouduttu järjestämään normaaliin laajuuteensa nähden hyvin olemattomalle joukolle.

Kuten täällä on viisaasti todettu, kaikista parasta toki olisi se, että rajoituksista päästäisiin kokonaan eroon. Keskustan linjana on ollut pitää rajoitukset niin minimissä kuin niitä on mahdollisuus pitää.

Puhemies! Omana huomionani: avataan kulttuuri, avataan liikunta, vapautetaan ravintoloiden aukiolot ja päästetään nuoret lähiopetukseen.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kaunisto, olkaa hyvä.

17.20 Ville Kaunisto kok: Arvoisa herra puhemies! Katson tätä asiaa vahvasti tapahtuma-alan silmin, ja tapahtuma-alaan kuuluvat nyt esimerkiksi kulttuuri- ja urheilutapahtumat. On aivan päivänselvää, että koronarajoituksista johtuvia menetyksiä pitää kompensoida, ja olen äärimmäisen kiitollinen siitä kehityksestä, mikä tässä kokonaisuudessa on ajan saatossa saatu aikaiseksi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 11/2022 vp

Muutama nosto, mistä olen itse hyvin huolissani.

Moni urheiluseura on isompi kuin tämä 50 hengen raja, minkä ministerikin nostaa esille, ja ymmärrän, että tämä johtuu EU-lainsäädännöstä. Siinä mielessä olisi erittäin tärkeää ja kirittäisinkin tässä lainsäädäntötyössä, jotta myös nämä yli 50 työntekijän toimijat, yritykset, saataisiin mukaan nopeasti. Siellä on paljon esimerkiksi sellaisia seuroja, jotka juniorityöhön voimakkaasti panostavat. Tuntuu hieman kohtuuttomalta, että tällaiset toimijat, jotka nimenomaan ovat päättäneet panostaa lapsiin, nuoriin, joutuvat tämän johdosta vaikeampaan tilanteeseen. Tässä toivoisin tosissaan nopeaa toimintaa. Siihen tietyllä tavalla ehkä yhtenä ehdotuksena, että yritettäisiin irrottaa niitä liiketoiminnan osia, jotka eivät niinkään kuulu tähän, eli juuri tämä junioritoiminta voisi olla hyvä esimerkki, että siinä toimivia henkilöitä ei laskettaisi tähän 50 työntekijään.

Sitten yleisöltä suljetuista tilaisuuksista haluan nostaa samaa huolta esiin kuin edustaja Kivisaari tässä. Urheilussa on usein aivan mahdotonta jättää pelaamatta otteluita. Se sekoittaa aikataulutusta, se sekoittaa sitä ansaintalogiikkaa, mikä seuroilla on, ja se sekoittaa koko sarjan toimintaa. Siinä mielessä on hyvin olennaista huomata se, että tällainen tyhjälle hallille pelaaminen on pelaajalle ikävä kohtalo, mutta se on seuroille todella haastava tilanne.

Sitten myös nostaisin nämä siirretyt tilaisuudet. Siinä totta kai on laaja skaala, siirrettyjä tilaisuuksia, voidaan miettiä, on urheilussa, kulttuurissa, mutta siellä on paljon yrityksiä, jotka tekevät sitä pyyteetöntä työtä siellä kulisseissa, mahdollistavat nämä tapahtumat. Ja olen tietyllä tavalla huolissani siitä, että vaikka tapahtuma siirretään, siellä on tehty aivan valtava määrä työtä pohjalla ja taustalla.

Ja oikeastaan viimeisenä huomiona haluaisin nostaa, että on hirveän tärkeää, että tapahtuma-alaa ei käytetä sellaisena varmuuden vuoksi -alana, että suljetaan nyt varmuuden vuoksi, vaan todella [Puhemies koputtaa] tarkasti mietitään aina ne oikeasuhteiset toimet.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Löfström poissa. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

17.23 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia ministeri Lintilälle erinomaisesta esittelystä. Tuosta ministerin esittelystä kävi hyvin ilmi tämä, miten poikkeuksellisia aikoja olemme eläneet, ja pitää ministeriä ja ministeriötä kiittää aivan erinomaisesta venymisestä tämän asian ympärillä.

Jos joku näkee moittimista näissä tuissa ja erilaisissa tukitoimenpiteissä, mitä yrityksille on suunnattu ja eri järjestöille on suunnattu, niin kannattaa muistaa rehellisesti se, miksi-köhän se tilanne on tämä. No, ihan varmastihan se on tämä, kun ei tällaista tilannetta koskaan ole ollut ja siksi toisekseen tätä viruksen käyttäytymistä ei kukaan ole pystynyt enustamaan. Ministeri aivan viisaasti oman esittelypuheenvuoronsa lopuksi totesi, että toivottavasti näitä nyt ei kovin paljon enää lisää tarvittaisi, vaan päästäisiin niin sanotusti normaaliin elämään.

Kovin todennäköistä kuitenkin on — niin kuin viisaat virologit, tämän alueen erikois-asiantuntijat, sanovat hyvin — että tämä virus jää tänne maailmaan pyörimään, ja milloin se häviää täältä, sitä ei taida tietää kukaan. Mutta se oppi tästä minun mielestäni pitää jäädä, että Suomen eduskunnalla, joka valtion asioita tässä maassa ja maan asioita tässä maassa hoitaa, pitää olla valmiutta nopeisiin päätöksiin. Tätä samaa nopeutta toivoisin tässä ny-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 11/2022 vp

kyisessä taloustilanteessa — että meillä olisi aitoa intohimoa laittaa maan asioita yhä parempaan kuntoon.

Tämä korona on ollut meille valtava koettelemus. Se on ollut koko maailmassa valtava koettelemus. Ja kun vielä keskustellaan siitä, pitääkö rokotteita ottaa, niin arvoisa puhemies, totean vain yhden faktan. Kun luin tänäpänä valtakunnan lehdestä siitä, mitä tämä tauti on pahimmillaan aiheuttanut, niin onneksi on rokotteet keksitty, että suurin osa ihmisistä on välttänyt tämän kauhean tilanteen, ja tämä toki koskee yrittäjiäkin.

Vielä kerran kiitoksia ministeri Lintilälle erinomaisesta työstä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mäkynen, olkaa hyvä.

17.25 Matias Mäkynen sd: Arvoisa puhemies! Kiitoksia ministerille meidänkin puolestamme siitä, että tämä lakiesitys on vihdoinkin saatu eduskuntaan. Nyt käsittelemme sitä talousvaliokunnassa erittäin kiireellisellä aikataululla niin, että ensi viikolla saamme tämän ulos eduskunnasta. Todella kyseessä on jo kuudes kierros kustannustukea ja toivottavasti viimeinen. Toivottavasti emme enää joudu palaamaan minkäänlaisiin sulkuihin vaan voimme avata yhteiskuntaa ja luoda ennakoitavuutta ja avointa näkymää näille toimialoille, jotka tästä kriisistä todellakin ovat kärsineet.

Jonkin verran kritiikkiä Suomen kustannustukia kohtaan tulee siitä, että ne ovat pienempiä kooltaan kuin muiden Pohjoismaiden tuet suhteessa maiden bruttokansantuotteeseen tai muiden Euroopan maiden tuet. Näin saattaa olla, mutta silloin on erityisen tärkeää, että ne kohdennetaan, niin tehokkaasti kuin mahdollista, juuri niille toimialoille ja yrityksille, jotka pahiten tästä kriisistä ovat kärsineet.

On hyvä, että nyt tähän, tällä kierroksella, on mahdollista ottaa mukaan myös uusia yrityksiä, ja toisaalta on myös hyvä, että tukikausi ja tämä vertailukausi ovat jonkin verran päällekkäin — uskon, että sekin tässä auttaa.

On myöskin perusteltua, että tämä omavastuu ja liikevaihdon alenemavaatimus laskee nyt 30 prosentista 25 prosenttiin. Tämä kertoo siitä, että tämän kriisin aikana on opittu ja on pystytty koko ajan kehittämään, kun jo kuudetta kierrosta kustannustuessa mennään. Silti kysymys on erittäin isosta rahasta: 130 miljoonaa plus noin 100 miljoonaa, ja sen lisäksi vielä suurille yrityksille tulevat noin 10 miljoonaa euroa per kuukausi.

Yli 200 miljoonaa euroa jälleen joudumme laittamaan tähän rahaa, ja se on kustannus, jonka tämä kriisi meille aiheuttaa. Kukaan meistä ei tätä tietenkään toivo. Syksyllä jo ajattelimme, että emme näitä enää tarvitsisi, mutta omikron aiheutti tähän vuodenvaihteeseen sellaisen tilanteen, että joudumme tässä taas olemaan. Mutta toivottavasti jatkossa tilanne on parempi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja al-Tae, olkaa hyvä.

17.28 Hussein al-Tae sd: Arvoisa puhemies! Arvoisa ministeri! Tätä lakia on odotettu kauan, ja onneksi se on nyt tässä. Yritän pitää lyhyen puheenvuoron, jotta lain edistäminen ehtisi ja yritykset saisivat tukensa.

Haluaisin kysyä, arvon ministeri, siltä varalta, että saamme uuden variantin: Miten olette varautuneet siihen, että yritykset saisivat apua nopeammin ja nopeammassa tahdissa kuin ovat saaneet nyt? Uskon, että yrityksillä ei enää ole kassassa rahaa eivätkä ne enää pärjää — eivät ole pärjänneet nytkään niin hyvin — ilman näitä. Millä tavalla olette katso-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 11/2022 vp

neet nyt eteenpäin, että yrityksiä voidaan todella pitää pystyssä? Ja ihmisten mielenterveyttä, ennen kaikkea? — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kalli, olkaa hyvä.

17.28 Eeva Kalli kesk: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on tosiaan niin sanottuun sulkemiskorvaukseen ja kustannustuki kutoseen liittyvä hallituksen esitys. Tuo numero tuen perässä kertoo valitettavasti siitä, miten pitkään tämä pandemia on jo kestänyt, ja on valitettavaa sinänsä, että joudumme taas tällaista tukea täällä käsittelemään, mutta kun tilanne on tämä, niin on tietenkin välttämätöntä ja oikein tukea, kun hallituksen ja viranomaisten toimesta toimintaa on jouduttu rajoittamaan.

Tätä sulkemiskorvausta ja kustannustukea on tosiaan pandemian kuluessa kehitetty, jotta tukien osumatarkkuus olisi mahdollisimman hyvä ja oikeudenmukainen. Sekin on tässä matkan varrella selvinnyt, että täydellisesti toimivia tukia on valitettavasti hyvin vaikea säätää, ja siksi tietysti parasta olisi, että kaikista rajoituksista, niistä viimeisistäkin, päästäisiin eroon.

Pidän kuitenkin hyvänä ja kiitän siitä ministeri Lintilää, että tässäkin esityksessä kehitystä on tapahtunut, nyt erityisesti uusien yritysten mukaan pääsyn sekä omavastuun osalta. Uudet yritykset eivät päässeet edellisten kahden kustannustuen piiriin, mikä oli myös kilpailunäkökulmasta erittäin ongelmallista, mutta tällä kertaa myös uudet yritykset siis ovat oikeutettuja tukeen, mikäli kriteerit täyttyvät, ja vertailuajankohta on uusien yritysten osalta tällöin marraskuu 21. Myös omavastuun ja tuen saamiseksi edellytettävän liikevaihdon aleneman laskeminen 30:stä 25 prosenttiin on yritysten näkökulmasta tervetullut muutos edellisiin kierroksiin verrattuna. Muilta osin lakiesitys ymmärtääkseni vastaa pääosin voimassa olevan lain sisältöä.

Näistä sinänsä myönteisistä muutoksista huolimatta esitys ei varmasti vielääkään ole täysin ongelmaton. Esimerkiksi tämä sulkemiskorvauksen rajaaminen vain alle 50 hengen yrityksille on ongelmallinen erityisesti sellaisille yrityksille, joiden toiminnassa esimerkiksi korostuu tämä yleishyödyllisen toiminnan luonne, kuten esimerkiksi urheiluseurojen juniorityö, joka on varsin laajamittaista ja tärkeää työtä.

Tulemme käsittelemään tämän esityksen huolellisesti talousvaliokunnassa ja tutustumaan tietysti myös sidosryhmien näkemyksiin ja myös mahdollisiin huoliin. Kiitän ministeriä esityksestä ja toivon todella, että rajoituksista päästään eroon.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ja nyt tälle asialle tässä vaiheessa varattu aika alkaa kulua umpeen. — Ministeri Lintilä, 3 minuuttia, olkaa hyvä.

17.31 Elinkeinoministeri Mika Lintilä: Arvoisa herra puhemies! Tiiviisti. Ensinnäkin, edustaja Honkasalo, kulttuuri- ja tapahtuma-ala kärsinyt. Kyllä, varmasti on kärsinyt siitä. Ne olivat hallituksen ratkaisuja, joita tehtiin ja joita avit panivat pitkälle käytäntöön. Itse olisin ollut huomattavasti avoimemman käytännön kannalla. Olivatko ne välttämättömiä? Sen saa jokainen sitten määritellä. Kustannustuki on enemmän OKM:n kautta menevä sille puolelle. Se ongelmahan meillä tietyllä tavalla oli, että meillä on se rajapinta OKM:n ja TEMin välillä. Eli OKM:ssä ovat — voiko sanoa — taiteilijat ja TEMin puolella ovat ne, jotka tekevät sitä osakeyhtiönä tai elinkeinotoimintana. Ja tästähän esimerkiksi freelance-reitten ongelma tuli. Pyydettiin Tanskan mallia. No, siellä oli se ero, että he olivat kaikki

Pöytäkirjan asiakohta PTK 11/2022 vp

rekisteröityjä. Suomessa friikut eivät ole rekisteröityjä, eli siinä on kehittämispaikkaa varmasti.

Tämä tapahtumatakuu tulee vastaamaan sitten niihin siirtoihin. Eli jos joudutaan siirtämään, niin sinä pääset tapahtumatakuun kautta. Ihan samaan edustaja Ollikainen viittasi eli tähän kulttuuri- ja tapahtumapuoleen. Tämä on se ongelma tietysti, joka siellä oli. Ja toivon mukaan — meidän haetaan komissiolta vielä lupaa, koska se komission lupa loppuu tosiaankin siihen kesäkuun loppuun — me voitaisiin jatkaa, koska suomalaiset tapahtumat, niin kuin hyvin tiedätte, alkavat juhannuksesta, ja me mennään siitä juhannuksesta sinne elokuun loppuun, ja tämä olisi meille äärettömän tärkeä patkka, että me saataisiin tämä, että voitaisiin tuoda se.

Edustaja Mäkelä kysyi, miksi loka—marraskuu on sieltä pois. No ensinnäkin meillä oli marras—lokakuun alussa lievempi rajoitus, se oli 15. päivään asti, ja sen jälkeen anniskelu oli mahdollista koronapassilla. Eli sen perusteella katsottiin, että ne loka- ja marraskuu voidaan jättää siitä pois.

Täällä edustajat Kivisaari ja Kaunisto molemmat, ja itse asiassa edustaja Kallikin, viittasivat seuroihin ja tähän 50:n rajaan. Seurojen tuki tulee pitkälti OKM:n puolelta. Mutta me tulemme tukemaan esimerkiksi sulkukorvauksien kautta, voisiko sanoa, pääsarjatasen urheilua. Siellä tulee meillä varmaan olemaan lätkää, siellä tulee olemaan koripalloa — salibandy taitaa olla pitkälle ry-pohjainen — mutta nämä kaikki tulevat olemaan. Se 50:n raja on problemaattinen. Me haetaan sitä laajemmallekin. Mutta se notifiointi kesti viimeksi kaksi kuukautta, niin että me haluttiin nyt, että pannaan se 50 liikkeelle. Jos se notifiointi tulee nopeammin, niin liitetään se vielä sinne mukaan. Eli tämä on ihan käytännön syy, että ei alle 50:n. Ja aivan niin kuin edustaja Kaunisto sanoi, niin haetaan myös sitä, että jos niitä voitaisiin pilkkoa.

No, sitten edustaja al-Tae kysyi, miten saataisiin nopeammin. Minä en ihan ota tuota vastaan. Meillä on haussa tällä hetkellä kustannustuki vitonen, [Puhemies koputtaa] ja nyt meillä on jo kustannustuki kutonen tulossa. Eli kyllä nämä ovat aika päällekkäin liikku-massa.

Ja kolme minuuttia tuli täyteen. Kiitoksia, puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä täysistunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Asian käsittely keskeytettiin kello 17.34.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 19.00.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 4 käsittelyä. — Keskustelu jatkuu. Edustaja Kaunisto, olkaa hyvä.

19.00 Ville Kaunisto kok: Arvoisa herra puhemies! Kyseessä on hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta. Nostin aikaisemmassa puheenvuorossani urheiluseurojen huolen — etenkin niiden seurojen, jotka panostavat juniorityö-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 11/2022 vp

hön — ja kiitän ministeri Lintilää erinomaisesta vastauksesta ja tämän ongelman huomioimisesta. Toisaalta myös nostin huolen pääsarjaseurojen haasteesta, kun ne joutuivat pelaamaan tyhjiille katsomoille, ja en silloin ajan puutteessa päässyt tätä asiaa syvemmin puiimaan. Tässä kuitenkin aina välillä tulee sellaista kritiikkiä, että urheilu ja liikunta eivät saa tarpeeksi ääntä täällä eduskunnassa, joten käytän nyt minuutin sen puolesta, jos se jotain helpottaa. Tärkeä asia, kuten kaikki tiedämme.

Jos mietitään näitä urheiluseuroja, jotka ovat tässä vaikeassa ajassa joutuneet tyhjiille katsomoille pelaamaan, niin mihin kaikkeen se vaikuttaa? Se vaikuttaa siihen, että nämä urheilijat — jotka siis ovat työntekijöitä, tekevät sitä työkseen — todennäköisesti joutuvat lähitulevaisuudessa tekemään samaa työtään pienemmällä palkalla, koska seurojen talous on heikko. Samaan aikaan luonnollisesti, kun pelaajien markkinat ovat globaalit, mahdollisuudet ja todennäköisyydet lähteä ulkomaille kasvavat, koska Suomesta korvaus ei ole sen mukainen kuin ehkä jossain muualla olisi. Tämä johtaa siihen, että joukkueet heikkenevät, sarjataso heikkenee, ja olen äärimmäisen huolissani siitä, koska olen itse päässyt kokemaan sen, mikä idolien vaikutus nuoriin ja lapsiin on. Jos me mietitään, että seurat heikentyvät tällaisen haastavan ajan johdosta ja lapset menettävät itseltään ne tärkeät idolinsa, jotka tukisivat siihen elämään, jossa liikkuminen ja urheilu ovat merkittävä osa, niin tämä kehitys on kyllä sitä luokkaa, että jos me emme saa lapsia ja nuoria henkisesti ja fyysisesti terveinä aikuisikään siirrettyä, niin me emme tule ikinä saamaan tarpeeksi rahaa kasaan, että meidän sote-kulumme tulevat katetuiksi.

Eli tämä kokonaisuus on aivan valtava, mistä tässä puhutaan, millä tavalla me pystytään meidän urheiluseurat pitämään hengissä, ja ne seuraukset ovat niin karmasevia, että todella toivon, että ministeri muistaa nämä urheiluseurojen huolet myös lakia hioessaan. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää, poissa. — Edustaja Autto, olkaa hyvä.

19.03 Heikki Autto kok: Arvoisa herra puhemies! Koronapandemia on koetellut monia toimialoja todella kovaa, ja maan hallitus on varmasti tehnyt parhaansa tukeakseen yritystoimintaa ja sitä kautta jokaista suomalaista palkansaajaa näiden vaikeuksien keskellä. Suomi on pienempi kansantalous ja julkinen taloutemme on heikommassa asemassa kuin vaikkapa naapurimailla Ruotsilla ja Norjalla. Ja tässä mielessä monet tukikokonaisuudet, joita Suomen hallitus on pystynyt lanseeraamaan tässä tilanteessa, ovat huomattavan paljon vaatimattomampia kuin naapurimaidemme.

Esimerkiksi matkailualan kannalta Ruotsi ja Norja ovat Suomelle kovia kilpailijoita, ja kun tämä pandemia näistä tukitoimista huolimatta on iskenyt kovaa suomalaiseen matkailuun, niin olisi tarpeen tehdä myös muita konkreettisia toimenpiteitä, joilla nyt voitaisiin kotimaista matkailualaa — toki tietysti ravintola- ja tapahtuma-alaakin, kaikki liittyvät toisiinsa, majoitusliiketoiminta ja niin edelleen — saada vauhtiin sillä tavoin, että saavutettaisiin myös investointikykyä tulevaisuutta varten. Ja tässä mielessä, arvoisa puhemies, tämän lisäksi, että nyt tehdään esimerkiksi tätä lainsäädäntöä uuden kustannustukierroksen aikaansaamiseksi, esitän, että esimerkiksi matkailua ja ennen kaikkea niitä tulevaisuusinvestointeja vauhdittamaan saataisiin hallitukselta tällainen elvyttävä kokonaisuus, jossa voisi olla ennen kaikkea veroelementtejä niin, että esimerkiksi ravintolaruokailun ja ravintola-anniskelun arvonlisäveroa, miksei myös vaikka hotelliyöpymisten

Pöytäkirjan asiakohta PTK 11/2022 vp

ja muiden sellaisten toimintojen arvonlisäveroa, alennettaisiin, millä saataisiin nyt nopeasti sitten niitä kasvuedellytyksiä matkailualallemme.

Uskon, että tämän pandemiavaiheen jälkeen, joka on monella tapaa myös muokannut ihmisten sosiaalista kanssakäymistä, voitaisiin luoda Suomeen sellaista uutta kulttuuria, joka voisi olla monella tapaa virkistävää ja vaikkapa kansanterveytemmekin näkökulmasta asioita eteenpäin vievää. Tämän haluaisin hallitukselle ajatuksena esittää.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan, jolle liikenne- ja viestintävaliokunnan ja sivistysvaliokunnan on annettava lausunto.